

EDINOST
 Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torekah, četrčkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerne pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za en mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . f. 3.— : : : 4.50 za pol leta . f. 5.— : : : 9.— za vse leto . f. 12.— : : : 18.—
 Naročnice je plačevati naprej na naročbo brez priložne naročilne se sprava se ozira.
 Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačajo prestop, kolikor obsega navadnih vrst. Postalna, osmrtnica in javne zahvale, mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo urodnično. alica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglase sprejema upraviteljsko uradno pisarno, sicele hat. 3. II. nadst. Naročnine in oglase je plačevati loco Trst. Odpri reklama cije se preste postitine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edini je moč.

Pravljice in resnica.

Italijanski listi so postali jako elegični. Sirovaki ne žele drugega nego pravice, pravice in zopet le pravice, a svet jih noče umeti in jih noče. Tako milo toži predvčerajšnji „Piccolo“ ozirom na gover poslanca Kaftana v delegacijah o razmerah v arsenalu v Pulju in tako joče, da bi se moral kamenu smiliti, tudi neki Jeremija v poreški „Istrii“, da na razvalinah pravice baje triumfira grda objestnost in prepotenca.

S predvčerajšnjimi zanimivimi izvajanjimi „Piccola“ se bomo merali baviti posebej. Danes se nam je nekoliko baviti s „Istrio“, ki v svojem obupu vslika celó, da bomo morali misliti — ako pojde tako dalje, — da v Avstriji ne vlada več pravica.

Mehki so postali, gospoda, to se pravi: mehke se le delajo. Mi pa, ki jim neprestano sledimo za petami, mi, ki jih opazujemo, kako delajo, kadar so doma in med sabo: mi vemo, po katerem tarifu treba ceniti to laško sentimentalnost in to njih zgražanje na pokvarjenosti avstrijskih strank in — vlad!

Ali ste že čuli bajko o jagnjetu, ki je kalilo vode dobremu, nedolžnemu, miroljubnemu volku? Prepuščamo pa razsodnosti čitateljev, da pogode, kdo je v naši primorski bajki prepotentno jagnje, in kdo pohlevni volk?

Toda k stvari.

„Istria“ pripoveduje bajke. Pa tudi nekoliko resnice vmes.

„Istria“ pripoveduje, kako grdo obliko so zadobile stvari in boji v Avstriji. Vendar bi vlada mogla napraviti red, ako bi se tesno držala le poti zakonitosti in pravičnosti, mesto da zadovoljuje danes temu, jutri onemu, da le rešuje najnujnejše administrativne naloge. Tem potem da ne doseže trajnih rezultatov, marveč doseže le jedino to, da bode triumfovala objestnost strank.

Bravo! Dobro jo je zagodil Jeremija v „Istrio“. Mi bi le prosili gospoda Gantscha, da si vzame k srcu ta lepi zlatavredni pouk, ako mu pride n. pr. — italijanski klub s pozanimi svojimi zahtevami. Zapomni naj si, da stranke so objestne in prepotentne! Kar izkomplimentira naj gospode tja preko praga in naj zakliče za njimi,

PODLISTEK.

1

Salvatore.

Črtica, spisal K Vedmačanov.

Lep, zdrav in vesel je bil zidar Salvatore. Kedar je bil na delu in je metal malto v surovo zidovje, da je odletavalo v njegov zagoreli obraz, pel je tiho pred-se mične laške pesmice. Nikdar ni bil žalosten. Vedril in zabaval je s svojim humorjem tudi druge tovariše, prišle iz daljnje dežele laške in ljubili so ga vsi. Zvečer ob šestih, ko je naznanil stari pisar, da je delopust, tekel je k vodnjaku, da si očisti svoj umazani obraz; potem je oblekel pisano suknjo. Tedaj je opazal vsakdo, kako lep je ta Salvatore. Črni, kodrasti lasje, na katerih je čepel mala baršunasta čepica, usipali so se globoko po okroglem vratu in izza črnih obrvi so žarele oči tako prijazno, da ni bilo čudno, ako je ugajal mnogokateremu ženskemu bitju.

Po delu je hitel v družbi svojih tovarišev na svoje stanovanje in poušival skupno anjimi pičli del suhe polente. Po dovršeni večerji je čital naj-

ko pejdejo doli po stopnicah, zlate besede „Istrie“: „Vlada ne sme poslušati strank, ampak se mora držati pota zakonitosti in pravičnosti!“

V toliko je Jeremija v „Istrii“ govoril povsem pametno. Mož pozna menda od blizo tisto grdo objestnost strank.

Ko pa se je mož spravil na delo, da bi dokazal konkretnimi izgladi in slučajji, kako se vlada ne drži pota zakonitosti in pravičnosti, in se marveč daje voditi od objestnosti strank, tedaj je jel pripovedovati pravljice in bajke.

Jeremija v „Istrii“ se noče spuščati na široko polje splošne politike, ampak z izgladi iz Primorske hoče dokazati, kako se poslednje vlade vzdrževale grdi sistem nelogičnih, krivičnih in nekostitucionalnih koncesij. Seveda na dobro Slovonom.

Te koncesije bi bile:

a.) Nobeno imenovanje škofov se ne izvrši, da se bi Slovani zastavljali nedopustnega upliva svojega.

b.) Dve tretjini davkov plačujejo v Istri Italijani, in vendar je vlada nedavno imenovala dva Slovana članoma deželnega kulturnega sveta, in še ta dva sta — nemanica. Čisto gotovo je — pravi „Istria“ —, da so tudi o tem imenovanju uplivala slovanske stranke na škodo italijanskih posestnikov.

c.) Raznim zakonom, sklenjenim po deželnem zboru istrskem, se je odrekla sankcija le zato, ker so tako zahtevale prepotentne slovanske stranke.

d.) Uvaževaje lažnjive pritožbe manjšine deželnega zbora istrskega, nameruje vlada, hoteča kaznovati Italijane, celo kršiti deželno ustavo ter premestiti deželni zbor iz Poreča v Pulj.

Te štiri eklatantne in kriščeče izglade je navel Jeremija v „Istrii“ v dokaz, kake pogubno uplivajo „prepotentne stranke“ na odredbe avstrijskih vlad na škodo Italijanom in je prišel do gori omenjenega vslika: ako se res zgodi to, da se deželni zbor premesti v Pulj, bomo morali misliti, da v Avstriji ne vlada več zakon.

Ne, oglejmo si malce te „slučaje „Istriinega“ Jeremije.

Ad a) je pozabil povedati, kako so tudi italijanski poslanci uporabljali vse svoje sile in vse svoje dobro poznane zveze, da bi uplivali na vlade o imenovanju knezanadškofa v Gorici.

važneje novice lista iz domovine, basal si lončeno pipo ter je pripovedoval svojcem, kaj je novega v njihovi domovini. Ko pa je večerna mrak zatemnil zakajeno sobico, snel je na sidu visečo kitaro in potihnili so tovariši, prepirajoči se o najnujnejši abesinski vojni. Zadolnela je iz močnih prs lepa pesem v proslavo domovine. Najdraže mu je bila oddaljena domovina in tam zapuščena, osamela mamica. In zatopljen v domotožno pesem, mislil je le na domovino in mamico. Še dolgo v noč je domela iz strgane bajte njegova pesem, zgubijajoča se v megleni dolini. Zarano zjutraj je bil že pokonc, šalil se z zaspanimi prijatelji, škropil jih z vodo, ter se konečno skupno podajal žnjimi zopet na delo. Tako so minevali dnevi Salvatorju, mirni in zadovoljni, naprej.

Veliko palačo bogatina Krisogena, treba dovršiti še pred zimo. Najeli so še večje število zidarjev, delavcev in delavk. Salvatorja je imenoval stavbeni mojster paznikom in mu povišal plačo. Vesel svojega napredka, tekal je po visokih odrih gori in doli, kazal zidarjem na delu, navduševal!

Ali pa je morda uplivanje strank škodljiv le tedaj, ako oni, ki uplivajo, slučajno niso Italijani!? In pozabil je povedati, da škofija goriška je po veliki večini slovenska, kakor je po večini slovanska tudi škofija poreško-puljska, a jej vendar pastiruje škof, ki je Italijan po rodu in po mišljenju. Kdo pa je uplival za to imenovanje?

Ad b.) To je prazna bajka, da Italijani plačujejo dve tretjini vseh davkov. V vsej Istri je morda vsega akupe par sto belj imovitih italijanskih rodbin, masa pa je siromašna kakor je slovanska. Davkov trgovcev in obrtnikov po italijanskih mestecih pa ni smeti stavljati na italijanski račun, kajti isti se rede in plačujejo davke ob krvavih žuljih slovanskega kmeta!! Komu hoče pripovedovati „Istria“ bajko o dveh tretjinah davkov?! Raje naj bi bila povedala, da 2tretjinska večina prebivalstva v deželi ni imela doslej nebenega zastopnika v deželnem kulturnem svetu in da je bil to zgolj čin najelementarnejše pravice, ako je vlada imenovala tudi dva Slovana v rečeno korporacijo, ki pa nista nikaka nemanica, ampak sta oba imovitnika. Jeden je župan velike občine in odvetnik, drugi premožen posestnik.

Ad c.) Sankcija zakonov je prerogativa krone. Dotičnim zakonom pa je krona odrekla sankcijo gotovo le zato, ker so bili ti zakoni v nasprotju z državnimi temeljnimi zakoni!! In ako je vlada v tem zmislu predlagala kroni, storila je le svoje dolžnost v zmislu položene prisega, da bode čuvala ustavne pravice narodov! Ali bi hotel morda Jeremija v „Istrii“, da bi tudi krona kršila ustavo le zato, ker je ta ustava nekolike na potu nadvladju italijans e manjšine?!

Ad d.) Istotake mora vlada le v obrambo ustave in parlamentarnega načela misliti na to, da prenese zbornico iz mesta, kjer je bilo sodelovanje manjšine nemogoče in po takem tudi parlamentarno življenje. Jeremija kaže sicer se svojim pristom na dogodke v Pragi in vslika: „Tudi tam napadajo Nemce. Ako torej vlada ne premesti deželnega zbora češkega kam drugam, bomo morali misliti, da v Avstriji ne vlada pravica“.

Siremak, ali ne vidi, da vsa ta prisposodba njegova šepa na tolikih negab, kolikor jih ima? Misel na premeščanje dež. zbora istrskega je prišla le vsled dogodkov ali v zbornici sami ali vsled do-

utrjene delavce in ogledaval velike načrte krasne palače.

Nekoga dne je prišla na dele zala Rezika. Lepa je bila in zaljubljen se je Salvatore. Žalosten je ležal po delopustu na svojem ležišču in kraj je bilo vsemu veselju. Nič več se ni smijal in tudi pel ni več. Pozabil je na kitaro, pozabil na svojo mamico in ni se brigal za novice iz svoje domovine. Tiho in zamišljen je hodil na delo. Revežu se je godilo, kakor vsakemu, kedar se zaneti iskra ljubezni v srcu. Njegovemu vedenju so se čudili prijatelji in tovariši. Brez hrupa in smeha so ginevali sedaj večeri. Ni bilo slišati lepega petja, ne nizkih akordov domače kitare. V časih, ko ni mogel zaspiti na trdi postelji, hitel je na plano, da umiri svoje trepetajoče srce. Kakor blazen je hitel po mokri travi sem in tja, legal na zemljo, močil v rosi svoje vroče glavo, trgal malo travo okolu sebe ter ječal. Izza sivkastih oblakov pa je prikukal blede mesec, razsvetljuje nočno naravo. Lahke vetrič je zibal opojeni naravi, ne mené se za ubogega Salvatorja. (Zvršetak pride.)

odkovi iz zbornice, ki pa so bili v tesni zvezi z delovanjem zbornice in so pogubno uplivali na ... Sedaj pa naj nam pove: kedaj so Čehi zašle Nemcem, da ne smejo govoriti nemškega jezika v zbornici? Kedaj so odkrivali manjšino iz vseh odsekov? Kedaj so nadali nemške poslance po ulicah radi njih delovanja v deželni zboru? Izgredi v Pragi so bili poslanci političnih dogodkov brez vsake zveze z deželnim zborom! Poreški poulični izgredi so bili v tesni zvezi z deželnim zborom! To je velika razlika, dragec Jeremija, med Porecem in ...

Jeremija se sklicuje na poblehno in skromno vedenje ... Naj bi molčal rajše o tem! Dr. Rybář je na shodu od minole nedelje pojasnil na očeren način, zakaj so Italijani „poblehni“ ... Take poblehnosti naj se le sramujejo!!! ... pohlevnost je najsmešnejša — bajka, ... je resnica, da je preračunjeno hinavstvo. In nam se ... kakor da čujemo najnevarnejšo pravljico, ... čujemo, da Italijani pozivljajo vlado, naj ne krivi ... — oni, ki jo kršijo v vsakem kotu na ... svojih slovanskih sodeželanov, le tam ne, kjer je — ne morejo!! Na takih mestih so seveda „pohlevni“!

Prava Jeremija „Istrie“: mnogo strank je prepotentna. Da pa ravno on, in ravno Italijane izključuje iznimnim čelom iz vrste prepotentnih strank, priznava ... tem, da je ravno v njegovih vrstah prepotentna na oni višini, na kateri stoji one laško hinavstvo, ... najnedolžnejšim čelom prodaja najnevarnejše bajke za čisto resnico.

Javni shod

političnega društva „Edinost“ v Šklednju
dne 12. decembra 1897.

Minle nedelje je pol. društvo „Edinost“ taborilo v Šklednju. Ta javni shod se je vredno pridružil svojim prednikom. Prostorna dvorana je bila natlačena polna, a dober del došlih ni našel več prostora.

Shod je otvoril podpredsednik polit. društva „Edinost“, g. dr. Gustav Gregorin, predstavivši najprej zastopnika oblasti, višega komisarja Bacharja in potem navzoče deželne posilance Ivana Gorjupa, Frana Dolenca in Ivana Marijo Vatočca. (Živahni živio-klici.) Predsednik je nadaljeval na to: Z shodi prošle zime smo ... lep uspeh. Ljudstvo se je vzbuvalo in jelo se je zavedati svojih pravic. Sedaj smo zopet začeli prirejati shode in bodriti ljudstvo v usiljenem nam boju za naša prava, za naš obstanek. Opozorjati hočemo ljudstvo na njega politične pravice in poučevati je o gospodarskih potrebah. To je potrebno, to je velevažno. Vcepite si v srca te pouke, a mi bomo skušali, da bomo ustrezali vašim željam. (Ploskanje in odobravanje.)

Kakor glavna točka je danes na dnevnem redu predavanje g. dra. Rybářa o vedenju italijanskih poslancev v državnem zboru oziroma na splošni politični položaj in naše primorske razmere še posebej. Prosim torej rečenega gospoda, da prične svojim govorom.

Dr. Rybář je govoril po priliki:

Slavni zbor! Gotovo se še spominjate, kakovo veselje je bilo v Trstu, rekel bi: v vsem Izraelu, ko so o zadnjih državnozborskih volitvah zmagali progressivci na vsej fronti. Kričali so, prirejali demonstracije, razsvetljevali hiše ter izpostavljali razna pomembna napise; kakor sem n. pr. videl transparent z napisom: amen! To je: uničili smo jih za vedno, tiste grde Slovence. To so se bahali takrat, češ: sedaj boste videli, kako junaki smo mi, kaka junaka sta Hortis in Mauroner! (Veselost.) Boste že videli, kako naši novi poslanci spreobrnejo ves svet, kako pokažejo svojo moč v parlamentu, tako, da dosežejo morda, da na tržaškem kastelu ne bo več vihrala črnorumenca, ampak — neka druga zastava.

Gospoda moja! Na vse zadnje ni toliko čudno, da so se Lahi toliko veselili na priborjeni zmagi, čudno pa je, jako čudno, da so se žujimi veselili še drugi, ki bi morali biti nad strankami.

Pomislimo, slavni zbor! Padel je mož, ki je bil vedno zvesto udan domovini in cesarju, padel je mož, katerega zasluge so bile tolike, da ga je

odlikovalo tudi Njeg. Veličanstvo. In padel je proti možu, ki se je svojedobno boril pod — Garibaldijem!! (Pojavi nevolje.) Žalostne razmere so to zares!

Ali Lahi so se veselili prezgodaj, ko so menili, da so definitivno premagali bivše laške „konservativce“ in tudi Slovence; ko so se bahali, da oni ne bodo beračili nikdar, kakor so prejšnji tržaški poslanci, ampak da bodo le zahtevali. In gorjé, ako se ne bode ustrezalo njih zahtevam! Gorjé vladi in morda tudi — Avstriji! (Veselost.)

Šli so torej na Dunaj tista petorica tržaških poslancev. In Tržačani in ves svet smo pričakovali v svetem strahu obljubljenih junastev Hortisa in Mauronerja. (Hrupna veselost.) Prišel je veliki trenotek, ko bomo mogli videti in poslušati, kaj da so in kaj da znajo!

(V tem hipu je zavrvelo med poslušalci in viharini živio-klici so se razlegali po dvorani: v sobano sta vstopila poslanca Ivan vitez Nabergoj in Vekoslav Gorjup. Predsednik je predstavil zborovalcem tudi ta dva gospoda, a zborovalci so jima priredili vnovič ovacijo.)

Potem je nadaljeval dr. Rybář:

Sosebno nestrpno so seveda Tržačani pričakovali junaških činov italijanskih poslancev. Ali ojoj! Dospevši na Dunaj v zbornico, prepričali so se še le prav dobro, da Slovani niso uničeni, marveč da jih je veliko in da tam v zbornici jih ni mogoče tako zatirati, kakor nas zatirajo tu na Primorskem. Še več: videli so v svojo grozo, da ti Slovani sede v večini zbornice. In celo o najhujem so se prepričali: tudi ministerski predsednik sam, prvi svetovalec presv. cesarja, je bil Slovan. To je bilo hudo za junaškega Mauronerja. Sedaj so bili v zadregi. Kaj storiti? Ali naj nastopijo za vlado ali proti vladi? Na jedni strani so vedeli, da gorjé njim, ako nastopijo proti vladi, kajti oni sami vedo prav dobro, da ne morejo nič brez vladne milosti. Ako ne bi bili podpirani od vlade, ne bi mogli nikdar postopati tako, kakor postopajo z nami. Kakor rastlina ne more rasti brez uplivanja solnčnih žarkov, tako ne morejo oni živeti brez žarkov vladne milosti. (Burno odobravanje.)

Ali na drugi strani jim je žugalo drugo gorjé. Kako naj bi šli oni s tistimi toli zaničevanimi Slovani?! Tega niso mogli, to bi bilo proti njihovim prisegam! Osmehili bi se bili.

Tooliko korajže pa zopet niso imeli, da bi se postavili na lastne nege, da bi šli v opozicijo. Premišljevali in ugibali so, kako bi in kaj bi? In prišli so do salamsko modrega sklepa: držimo se v ozadju, kjer bo večja moč, tja se postavimo! (Hrupna veselost. To so junaki!) Ali gospoda moja! To isto so delali tudi njih predniki. Čemu torej ves prevrat, zakaj je moral ravno junaški Mauroner na Dunaj?! (Veselost.) Ne, prejšnji tržaški poslanci so vsaj kaj govorili in so bili vendar nekoliko doslednejši.

No, ta svoj izrek moram nekoliko popraviti. Niso molčali vsi sedanjí tržaški poslanci. Jeden je govoril parkrat in ta je bil takoimenovana „zvezda tržaška“. (Hrupna veselost.) Poslanec Hortis se je oglasil parkrat. Prvikrat je kazal svojo učenost, ko je zbornica razpravljala o predlogu naših poslancev, da bi se nekelike prerešetalí naši primorski ednošaji, da se prepričamo, da li je na Primorskem res vse tako lepo, kakor trde Italijani in vlada. Takrat se je oglasil Hortis, ker je menda moral, ker se menda nikdo druži ni hotel — blamirati. (Veselost.)

Čujte prijatelji, kaj vse je moral pripovedovati gospod Hortis! Italijani na Primorskem so strašno zatirani in Slovenci jih hočejo kar pokončati. Saj oni, Italijani, bi radi živeli v miru, ali hudobni Slovenci jim ne dajo miru. To, kar zahtevajo in po čemer streme Slovani, je neplemenito, nasilno... itd. itd

Take je govoril gosp. Hortis, gospoda moja. Jaz pa ne vem, ali ima mož povsem drugačno logiko, nego drugi ljudje, ali pa se mu je — bledlo v glavi takrat. (Frenetično odobravanje.)

Sleherno politično dete ve vendar, da se mi borimo za pravično stvar, da mi ne zahtevamo družega, nego jednake pravice z Italijani. To je vendar plemenita ideja. Bog nas je ustvaril vse jednako in zakoni veljajo jednako za vse! Kdo je torej neplemenit? Gotovo le tisti, ki ne pripežnava kar je določil Bog: enakosti ljudi, in tisti, ki

kratí sosedu, kar dajejo zakoni. (Frenetično odobravanje.)

Hortis se je skliceval na razne slučaje iz dogodke, da bi dokazal, kako slabo se godi Lahom, kako zatirani da so. (Smeš.) Celo tako poguma je našel ne vem kje, da je zatrdil, da je tudi vladi namen tlačiti Italijane. Le na to da gleda vlada, kako bi škodovala Italijanom. Kdor ne pozna razmer, bi moral res misliti, da na vseh državnih uradih v Trstu so sami Slovenci, ki silijo siromašne Italijane, da morajo govoriti slovenski; da Italijani nimajo nikakih šol itd. itd.

No, vi veste, da ravno nasprotno je res, (Tako je!) Vi veste, da niti davkov ne moremo plačevati v svojem jeziku. (Res je tako!) In vzhic takim notoričnim razmeram je mogel g. Hortis trditi, da so Italijani zatirani! Pretiral je celo toliko, da je rekel, da so Italijani „raja“ na Primorskem, da se jim torej godi tako, kakor se je godilo nekdanj krščanom doli v Turčiji! Ne vemo, ali naj bi strmeli, ali pa naj bi se smejali toli držnim trditvam. (Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 13. decembra 1897.

Silijo se. V soboto zvečer so priobčili italijanski listi nastopno brzojavko z Dunaja:

Vsleđ povabila od strani ministerskega predsednika, predstavila sta se baronu Gautschu poslanca baron Malfatti in Basevi kakor zastopnika italijanskega kluba, da ga obvestita o stališču na katero se misli postaviti klub v odgled sedanjemu parlamentarnemu položaju. Baron Gautsch se je kazal jako dobrohotnega italijanskim poslancem in je tudi kazal željo, da bi ugodil zahtevam Italijanov. Pozival je Italijane, naj mu zaupajo v vseh političnih in gospodarskih stvareh. Zastopnika kluba sta izjavila, da puščata za sedaj na strani vprašanje predsedništva zbornice, ker je zbornica zaključena. Kar se dostaje Falkenhaynova predloga sta povedala, da je isto v nesoglasju s pravicami parlamenta in da se postavljata v tem pogledu na stran nemških klubov. Izvralka sta nado, da se posreči predsedniku ministerstva, da skoro dovede do sporazumenja med strankami glede jezikovnega vprašanja. Sledajič sta opozorila na potrebo, da se zopet prične parlamentarna pogajanja.

Malicijozen nasmeš je igral minule sobote na ustnicah vsem onim, ki so čitali ta vznemirni pojav, opominjajoči nas, da italijanski klub bi še vedno rad uverjal svet, da so njega členu veliki gospodje. Vedi Bog, kako je to, da nihče neče prav verjeti, da bi bil baron Gautsch res povabil Italijane! Marveč misli vsakdo na tistega „neumazega Avgusta“ v cirku, ki se spodika in igra komedije okolo vseh, v resnici pa ni ničér: vsi mislijo, da so se Italijani tudi to pot — silili.

Ali denimo, da jih je res povabil. V tem slučaju pa bi bila kupa ironije in strupenega sarkazma napolnjena do vrha, kajti povabil jih je še le post festum, potem, ko so že vsi drugi izgovorili odločilno besedo; vprašal jih je za njih menenje še le tedaj, ko mu to ni moglo več ni koristiti ni škoditi, ko sploh ni potreboval nikakega sveta.

In kako milostni so ti gospodje! Vprašanje predsedništva puščajo na strani, ker vedo, da je brezpomembno doli do korenike, ali oni mislijo tako ali tako o tem vprašanju. Pa to napričakovano blagovestje: tudi ob jezikovnem vprašanju žele Italijani sprave med strankami. Pa reci kdo, da niso diplomatje gori od temena pa doli do pete! Kdor more, naj se ne smeje!

Dan slovanske vzajemnosti so slavili véeraj v Krakovem v bratski harmoniji zastopniki Čehov, Poljakov, Malorusov in Jugoslovanov. Udeležba od strani meščanstva je bila ogromna. Slavnost se je izvršila v najlepšem redu vzhic opetovanim poskusom socialistov, da bi tudi te prilike metali polena pod nege naši stvari. Vsprejem došlih slovanskih gostov-poslancev na kolodvoru je bil najprisrčnejši. Ko je dospel vlak, zapeli so pevci „Hej Slovani!“ Goste so pozdravili najiskreneje njih poljski tovariši, občinski izastop z županom na čelu in ogromna množica ljudi. Potem je tudi jeden zastopnik dijaštva izrazil radost akademiške mladine poljske na zvezi, ki se je sklenila med avstrijskimi Slovani. V imenu gostov se je zahvalil češki poslanec dr. Pacak, radostno pozdravlja.

Ob 3. uri popoldne se je pričel veliki shod v sokolovni. Prvi je govoril dr. Pacák v imenu slovnosti vseh avstrijskih Slovanov, s čije pomočjo pridejo isti slednjič do pravic, odreklih jim toliko časa. Za njim je govoril dalmatijski poslanec dr. Bianaški v istem zmislu. O političnem položaju je govoril prvi poslanec Sokolovski, ki je odločno zignjal obstrukcionista in z istimi zvezane socialiste, ki so onemogočili vsako parlamentarno delovanje. Z svojim postopanjem so Nemci izživljali zvezo avstrijskih Slovanov.

Za njim sta govorila o potrebi zloge med Slovani poljski opozicijski posl. dr. Danielaček in neki dijak. Shod je vsprejel na to resolucije. V prvi vesti se zahteva enakopravnost vseh Slovanov z Nemci. V drugi se izreka zahvala češkemu in poljskemu poslancem, da so skupno postopali proti manjšini, a se izreka graja onim poljskim poslancem, ki so se vedli nasprotno slovenski vzajemnosti. V ostalih resolucijah je poudarjena potreba, da se ohrani in razširi prava avtonomije pokrajin.

Po vsprejemu teh resolucij sti se odposlali dve brzojavki. Prva je bila udanostna izjava cesarju, druga pa izjava simpatije dru. Ebenhochnu kakor načelniku jedine resnično nemške stranke.

Na shod je došlo ogromno brzojavnih pozdravov od uredništev, društev, občin itd.

Zvečer je bil sijajen banket. Med govori je bil posebno znamenit oni poznanega patra Stojalovskega, ki je rekel, da Poljaki bodo vsikdar čutili narodno ter da je z doseženo zvezo med Slovani ustrezno najskrenejši želji Poljakov.

Na večer je bilo razsvitljeno vse mesto. Večrajnji dan slovenske vzajemnosti se je izvršil najčastnejše vzhic opetovanim poskusom socialistov, da bi motili slavje in da bi pomagali sovražnikom slovanstva s tem tudi o tej zgodovinski važni priliki.

Danes je bil sijajen obed, ki ga je priredil meščanski klub slovenskim gostom v čast.

Shod Schönerejancev se je vršil na Dunaji, toda — brez Schönereja. Mož je poslal pismo, v katerem je povedal, da je razžaljen, ker niso dali podpisati manifesta po tistem njegovem sužnju, bivšemu poslancu Irotu, ki je moral položiti svoj mandat, ker je bil z častne besede zatrdil nekaj, kar — ni bile res.

Na shodu je imel prvo in glavno besedo znani Wolf. Na shodu je prišlo do vrišča in trušča, tako, da je morala posredovati policija. Zahtevali pa niso nič manj nego: da se predsednik zbornice Abrahamevič in podpredsednik Kramar postavita pred kazensko sodišče, da se nemudoma odpravijo jezikovne naredbe, da se nemško vsučilišče premesti iz Prage, da se za nemški del dežele češke imezuje kako drugo glavno mesto, da Nemci zložno odklonijo vse ponudbe Gantscheve, da se izloči Galicija iz drž. zbora itd. itd. — To treba pripoznati: velika listina je to, na kateri imajo ti Prusjaki zapisane svoje želje! Sreča le, da imajo oni le velike škarje v rokah, sukna pa ne!

Nov bolgarski list „Balkanska konfederacija“ se imenuje nov list, ki je pričel izhajati v Sredcu. Listu je baje smer, da piše proti uplivu Rusije na Balkanu. Lep list pa že mora to biti in še lepši njegovi izdajatelji, ki pišejo proti uplivu Slovanov med — Slovani! In tak list izhaja v Bolgariji pod vlado kneza, ki je dal krstati svojega — prestolonaslednika slovenskim imenom Boris?

Različne vesti.

Občinski odbor mesta Kranj je soglasno sprejel nastopno izjavo: Občinski odbor mesta Kranj na Kranjskem izraža tem potom svoje ogorčenje na nečuvenem in skrajno surovem postopanju zjedinjene levice, ki je z brutalno silo in nedostojno obstrukcijo onemogočila v državnem zboru vsako plodonosno delovanje, provzročila v parlamentu politične izgrede, izpodkopala parlamentarizem in konstitucionalizem, vrgla slednjič ministerstvo Badenijevo in to vse radi tega, ker je bivši ministerski predsednik z jezikovnimi naredbami za Češko in Moravsko storil odločilen korak v vresničenje gesla našega presvetlega vladarja: „Mir mojim narodom!“ Občinski odbor častita predsedništvu poslanske zbornice na odločnem, možatemu postopanju napram zdvijani obstrukciji in izraža svojo radost na solidarnem postopanju zjedinjene

desnice, trdno pričakuje, da ostane ista združena v prihodnje v svrhu izvršitve popolne enakopravnosti vseh avstrijskih narodov. Gospodu zunanemu se naroča, da obvesti o tej resoluciji predsedniku poslanske zbornice poslancev, parlamentarno komisijo desnice in predsedništvo „Slovenske krščansko-narodne zveze“.

Za „Božičnico“ so darovali: Č. g. J. Macarol 4 Kr., č. g. Fr. Sila 10 Kr., N. N. 10 Kr., L. Reichmann 4 Kr., J. Delkin 4 Kr., M. Bavcon pos. 4 Kr., M. Kolman trg. 2 Kr., M. Kosec 4 Kr., č. g. Normali 10 Kr., gč. Jugovič Katiška 4 Kr., č. g. Julij Wacto 6 Kr., g. A. Abram 4 Kr., Danilo Frantik 4 Kr., Vekoslava Dollenz 4 Kr., g. A. Pertot 2 Kr., g. Ivo Kovacevich 10 gld., g. Engelhilda Laurič 15 gld., g. Josip Gorup iz Buke 50 gld., g. Franjo Kalister 50 gld., g. Abram, g. A. Vekoslava Dollenz, Danilo Frantik, g. A. Vuckovič po 4 Kr., g. A. Pertot, gč. Gombač po 2 kroni, g. A. Antonija Slavik 4 Kr., g. Zamejski 5 lir., g. A. Klodič-Sabladosky 10 Kr., g. J. Machne 20 Kr., g. Edvard Horak 10 kron.

Odlikovan slovenski umetnik. Slovenski glasbenik Fran Gerbič je uglašil več arbskih pesmi, katere so se pelev priznanjem na črnogorskem dvoru. Uglašil je tudi romantično opero „Kres“ ter isto posvetil črnogorskemu knezu. Knez se je zahvalil umetniku v laskavem pismu ter mu podelil zlati Danilov red. Čestitamo iz srca umetniku-rojaku na tem odlikovanju!

Kratek prizor v tramvaju. Pšejo nam: Kakšni grozni srdeči se tu v Trstu tudi omikanci, kaže naslednji prizor, ki se je izvršil v pol minuti:

Neka slovenska dama je govorila z ljubeznivem otročičem (petletaj deklica) slovensko. Nasproti njima je sedel gospod v cilindru in rokavih z elegantno debelo boljšo „polovico“. Poslušala sta nekaj časa, kako neki čebrijna mali otrok ter ga gledala z nekim dopadajenjem.

Kar je rekla ljubezniva mala: „Veš, teta: kupiti moraš 6 pomeranč!“ Stagnila je svoje prate ter jela šteti: „Vidi eno, Veri eno, meni dve...“

Inpertinentno se je oglašil gospod s cilindrom: „Ma le parla s'ciavo!“ Dama ga je pogledala jezno in protrajoče. To ga je ujezilo še bolj, „Si, si proprio s'ciavo — ma no, no che se frantose!“

Slovenka je odgovorila: „Nous pouvons parler aussi français.“ (Mi govorimo lahko tudi francoski.)

„Bien, bien!“ je rekel srdito.

„Auche italiano, se voghiamo“.

„Bene, parli francese o italiano piuttosto che slavo.“ (Dobro, govorite francosko ali italijansko, raje nego slovensko.)

„Ma lo slavo è la mia madre lingua!“ (Al slovensko je moj materini jezik!)

„Che sia, lo parli a casa e non fuori!“ (Naj bo, govorite ga doma in ne zunaj.)

Dama: „I cani possono abbaiare e noi non dovremmo parlare la nostra lingua!“ (Psi lajajo in mi bi ne smeli govoriti v svojem jeziku!)

„Quella è lingua proprio da bestie!“ (Oni jezik je uprav za živino!) je rekel srdit, ruteč kakor kuhan rak oni v cilindru.

Dama, ki se tudi ni mogla več vzdržati in se je tresla jaze po vsem životu, je dejala naglo in srdito:

„Ebbene, le bestie parlano italiano.“ (Dobro, zivali govore italijansko.)

„Me ne accorgo“ (spoznam) rekel je srdito, odprl vrata in šel se svojo „boljšo“ polovico.

In to ni bil nikak čestni pometaj, ampak, ako se ne motim — zdrava je bila!

Posledica ubojstva Ostromana. Našim čitateljem je gotovo še v spominu tisti grozni čin, ki se je bil zgodil v Lošnju, ko je namreč fanatizovani občinski stražar ubil nesrečnega mladčeta Ostromana, ker je peval hrvatske pesmi. Vsled dogajkov v oni noči sta bila tožena javnega nasilstva Lošnjana Jakob Vidulič in Ivan Picinčić. Javno nasilstvo da sta zagrešala s tem, da sta hotela silo primorati stražarja, da izpusti Ostromana. Razprava proti imenuvanima se je vršila dne 25. junija pred okrožnim sodiščem v Rovinj. Obojena sta bila jeden na 5 drugi na 4 mesece ječe. Jedna glavnih prič proti njima pa je bil isti stražar Scopinich, ki je bil malo mesecem poprej spoznan krivim na sodišču v Gradcu, da je prekoratil mejo silobrana proti Ostromanu.

In tudi zapričen je bil Scopinich vzhic predlogu branitelja dra Trinajstića. Obojena sta uležila pritožbo nečasta o tej pritožbi je bila dne 27. maja razprava pred kasacijskim sodiščem na Dunaju. Pritožbo je zastopal dr. Laginja. Ko se je prečitelo poročilo o dogodku, kako je Ostroman poginil pod udarci in zbadljaji, dobljenimi od obeh stražarjev, vneti je bilo, kako velik utis je napravil ta grozni čin na vrhne sodnike. Po izbornem govoru dr. Laginje je kasacijsko sodišče razveljavilo obsodbo in je naložilo istemu prvemu sodišču, da odredi novo razpravo.

Zveza slovenskih posojilnic bo imela svoj redni občni zbor v sredo dne 29. junia 1897 ob 10. uri popoldne v sejni dvorani Posojilnice v Celji. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo društvenih revizorjev. 3. Razgovor o načrtu nove zadružne postave. 4. Volitev novega predsednika in odbornikov. 5. Razni nasveti.

Mihael Vošnjak, predsednik.

Kmetijsko podružnico so zasnovali na Slapu pri Vipavi. V odbor so izvoljeni jako odlični možje, od katerih je pričakovati uspešnega delovanja na gospodarskem polju. Podružnici je pristopilo že nad 50 členov. Vivat, floreat crescat!

O Miklosich-u. V Hrbarjevem „Il. nar. koledarju“ priobčil je gosp. Vidic kratek članek o Miklosich-u, v katerem je tudi skušal zagovarjati tega učenjaka proti očitaju, „da se je premale potegoval za Slovence“.

Po mojem skromnem menenju storil bi bil g. Vidic veliko bolje, da se ni dotaknil tega vprašanja, kajti ravno to je najtemnejša stran v življenju velicega tega učenjaka.

Gotovo ne misli nihče na to, da bi manjšal neizmerne zasluge, ki si jih je pridobil Miklosich na polju slavistike, in kdor pozna Miklosich-evo znanstveno delovanje, bo rad pritrdjeval besedam g. Vidica, da, dokler bo živelo primerjalno jezikoslovje, dokler se bo gojila slovenska filologija, tako dolgo se bo imenovalo ime Miklosich med najodličnejšimi zastopniki teh strok; no istotako si ne smemo prikrivati, da je bil Miklosich le po rodu naš, a po svojem prepričanju je bil — nemškutar.

Za način, kakor je ta slavist pisal svoje pošteno slovensko ime, kaže, da ni hotel, da bi se ga smatralo Slovencem. V gosposki zbornici, katere člen je bil, glaseval je mnogokrat z „liberalnimi“ Nemci proti opravičenim zahtevam Čehov. S svojimi rojaki se ni nikdar razgovarjal z materinščini in njegovi bivši slovenski dijaki potrdilo lahko, da je žinjimi občeval vedno le v nemškem jeziku.

Na naravnost demonstrativen način pa je pokazal svoje nemšk. tarsko mišljenje o priložnosti, ko bi bila zahtevala že sama uljudnost, da bi se bil posluževal slovenskega jezika.

Na slavnosti namreč, ki so jo priredili Miklosichu na čast o njegovi sedemdesetletnici slovenski vsučiliščniki na Dunaju, izročile so mu razne deputacije, mej njimi tudi odbor „Slovenije“, častne diplome in so ga slavile v navdušenih besedah. Vse te govore poslušal je Miklosich kakor kip, ne da bi bil odgovoril niti ene same zabvalne besede. To je vzbudilo splošno začudenje, a drugi dan povedala je „Neue Freie Presse“ razlog čudenemu molčanju: „deutsch durfte er nicht und slavisch wollte er nicht“.

Zdela se mi je potrebno, osvežiti to reminiscence, da ne bomo hvalili na Miklosich-u, česar on sam ni smatral — hvalevrednim. Slavimo Miklosich-a učenjaka, a obžalujemo hkratu, da se je tudi on izgubil v nemškem morju, kakor toliko drugih naših učenih mož!

Bibi Slovenijan.

Kornelija pl. Kukuljevič Sakcinski. Dne 10. t. m. je umrla v Zagrebu ulova hrvatskega zgodovinarja in velikega župana Ivana Kukuljeviča Sakcinskega. Kornelija Kukuljevičeva je bila jedna najzornih hrvatskih rodoljubkinj. „Obzor“ piše o tej vrli Hrvatici, da ni bilo prilike, o kateri ne bi bila pokazala umrla svojo ljubezen in uzorao rodoljubje v domovinski stvari Hrvatske. Še kakor deva, ki je bila na glasu kakor jedna najlepših devojek, se je udeleževala vsakega slavja. Mej drugimi je sodelovala na velikaških pripravah za sprejem in baklado banu Jelačiću. Kakor gospa pa je celo pomozila svoje delovanje na političnem in socialno-gospodarskem polju. Prispevala je duševno in materijalno na vseh dobrotvornih in narodnih napravah in njeno ime se blišči v zlatih

